

سورة الاحقاف

ق. ۱۷۱

دانشگاه یزد

مجتمع هنر و معماری
دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
معماری

خانه سینمای جوان
(با رویکرد تعامل میان سینما و معماری)

استاد راهنما:

مهندس محمد حسین مسعودی

دکتر مسعود نبی میبیدی

پژوهش و نگارش:

احمد شیخی نارانی

اسفند ۱۳۸۶

۹۳۷۵۲

از اطلاعات مذکور استفاده
نمیشود

۱۳۸۷ / ۹ / ۲۲

تقدیم به عزیزترین هایم

مادر و پدرم

و تقدیم به

برادرم

و

خواهرم

با تشکر از زحمات اساتید گرامی

مهندس محمد حسین مسعودی و دکتر حسین نبی میبیدی که مرا در طی این
مسیر راهنمایی نمودند .

مدیریت تحصیلات تکمیلی

صور تجلسه دفاعیه پایان نامه دانشجوی
دوره کارشناسی ارشد

شناسه: ب/ک/۳

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی: آقای احمد شیخی

دانشجوی کارشناسی ارشد مجتمع هنر و معماری دانشگاه یزد در رشته/گرایش معماری

تحت عنوان: طراحی خانه سینما جوان تهران (با رویکرد تعامل میان معماری و سینما)

و تعداد واحد: ۶ در تاریخ ۸۶/۱۲/۱۶ با حضور اعضای هیأت داوران (به شرح ذیل) تشکیل گردید.

پس از ارزیابی پایان نامه توسط هیأت داوران، پایان نامه با نمره: به عدد ۱۷/۰ و به حروف هفده رسیده

و درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت.

عنوان

نام و نام خانوادگی

امضاء

استاد/ استادان راهنما:

۱- مهندس محمدحسین مسعودی

۲- " مسعود نبی میبیدی غائب

استاد/ استادان مشاور:

متخصص و صاحب نظر داخلی:

دکتر محمدحسین آیت اللهی

متخصص و صاحب نظر خارجی:

دکتر حمید ندیمی

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه (ناظر)

نام و نام خانوادگی: دکتر سید محمدتقی المدرسی

امضاء:

چکیده :

ما در روزگاری زندگی می کنیم که مرزبندی میان مفاهیم و تعاریف دیروز کمی مشکل مینماید. در روزگاران ما کلمات مفاهیم خاص و ثابت خویش را ندارند ، عرصه ها و حدود کلمات گسترده تر از دیروز گشته این واقعیت در مسایل هنری که همیشه پیشرو بوده اند به عینه قابل لمس است. هنر اولین مقوله ای است که به شکستن مرزهای مفاهیم و تعاریف قدم نهاده است . در دوران مدرن بود که هنرمندان با تلفیق هنرهای مختلف هنرهایی دگرگونه خلق کردند تا عقاید و آرا خویش را به گوش مردم برسانند.

می توان گفت که سینما و معماری هر دو به خلق قضا و روح زندگی می پردازند، رابطه آنها در وادی مفهوم بسیار به یکدیگر نزدیک گشته است. قضا سازی ها و اندیشه های ایدئولوژیک سینماگران و معماران در این روزگار با مفاهیمی مشابه به سمت جلو هدایت می شود. آنچه که سینما را به معماری و معماری را به سینما نزدیک می کند، تنها واژگان مشترک نیست، بلکه مفاهیم مشترک است که با تشریح کردن این مفاهیم در عرصه میان رشته ای می توان ارجاعات و ابزارهای مناسب برای یاری گرفتن و پیشبرد هر دو رشته هنری و در نهایت به آرامش رسانیدن روح سرگشته آدمی در مکانی خلق شده هر چند مدتی کوتاه ، قدمی کوچک برداشت . خواه این صندلی در تاریکی سال سینما و مکان ذهنی قیلم باشد و خواه مکان حقیقی در گوشه ای از ساختمان .

این پروژه بر آن شده است تا به کمک عناصر صوری و خیالی هنر سینما و عناصر مادی و واقعی هنر معماری (مانند فضا ، زمان و حرکت) و بدست آوردن نقاط و ظرافتهای مشترک و نامشترک میان آنها و پیوند زدن این عناصر با یکدیگر و بررسی ، تجزیه و تحلیل آنها ، به ایده ها ، راه کارها و احکامی برسد و این ایده ها و احکام را در روند طراحی یک فضای آموزشی اداری به کار بندد.

فهرست

فصل اول

- 2 (1-1) هنر سینما چیست؟
- 4 (2-1) شناخت سینما
- 5 (3-1) اهمیت سینما
- 6 (4-1) وجوه مختلف تاثیرگذاری سینما بر فرهنگ
- 7 (5-1) دلایل اهمیت سینما در تعامل فرهنگها
- 9 (6-1) سینما یک رسانه است
- 12 (7-1) سینما یک صنعت است
- 14 (8-1) سینما یک هنر است
- 16 (1-8-1) عناصر بصری قاب بندی (کادر بندی)
- 20 (2-8-1) زاویه دوربین (دیدگاه فیلمساز و بیننده)
- 22 (3-8-1) میزانشن
- 24 (4-8-1) تدوین

فصل دوم

- 28 (1-2) عصر مجازی شدن چیست؟
- 29 (2-2) موج چهارم یا عصر مجازی

30	3-2 معماری در سینما - سینما در معماری
30	1-3-2 سینما هنری چند بعدی
37	4-2 عناصر مشترک میان دو هنر سینما و معماری
37	1-4-2 فضا
38	1-1-4-2 فضا در سینما و معماری
38	2-1-4-2 فضا در معماری
40	3-1-4-2 فضا در سینما
40	2-1-4-2 فضای فیزیکی در سینما
40	3-1-4-2 فضای تدوینی
41	4-1-4-2 فضای صوتی
42	5-1-4-2 قاب بندی و تاثیر آن بر فضا در سینما
42	6-1-4-2 تاثیر میزانشن بر فضای سینمایی
44	7-1-4-2 نتیجه گیری
46	2-4-2 زمان
46	1-2-4-2 زمان در سینما و معماری
46	2-2-4-2 زمان در معماری
47	3-2-4-2 زمان در سینما
47	4-2-4-2 چهره های زمان در سینما
47	5-2-4-2 زمان نمایشی
48	6-2-4-2 زمان روانی
48	7-2-4-2 زمان مادی
49	8-2-4-2 نتیجه گیری

50	3-4-2 حرکت
51	1-3-4-2 حرکت در سینما
51	2-3-4-2 حرکت انسانها و اشیا
52	3-3-4-2 حرکت دوربین
53	4-3-4-2 حرکت به واسطه تدوین (مونتاز)
54	5-3-4-2 نمای بلند : حرکت و زمان جای گزین تدوین
55	6-3-4-2 حرکت در معماری
55	7-3-4-2 حرکت عناصر و اجزای یک بنا
56	8-3-4-2 اجزاء ثابت
57	9-3-4-2 اجزائی با قابلیت حرکتی محدود
57	10-3-4-2 حرکت ناظر در فضای معماری
59	11-3-4-2 حرکت ذهنی توسط قابلیت‌های قضا
62	5-2 بررسی تطابقی حرکت در دو هنر سینما و معماری
64	6-2 نتیجه گیری

فصل سوم

67	1-3 مقدمه
68	2-3 چرا خانه سینمای جوان؟
69	3-3 سیر تحول تاریخ سینما در ایران
71	4-3 تاریخ آموزش هنرهای نمایشی در ایران
73	5-3 معرفی خانه سینمای جوان
76	1-5-3 فعالیت‌های انجمن سینما گران جوان

- 76 3-5-1) استودیو حرفه‌ای صدا و تصویر
- 77 3-5-1)2) اخذ مجوز فیلمبرداری در سطح شهر از نیروی انتظامی
- 78 3-5-1)3) اخذ پروانه ساخت و نمایش از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- 78 3-5-1)4) معرفی عوامل
- 78 3-5-1)5) معرفی فیلمنامه
- 79 3-5-1)6) خدمات صنفی
- 79 3-5-1)7) ارائه تجهیزات و لوازم ارزان قیمت سینمایی
- 79 3-5-1)8) معرفی بازیگر
- 80 3-5-1)9) تولید مشارکتی
- 80 3-5-2) اهداف خانه سینمای جوان
- 80 3-5-2)1) آموزش به علاقمندان و هنرجویان و پرورش استعداد های جوان
- 80 3-5-2)2) جذب هنرمندان و دانشجویان هنر
- 81 3-5-2)3) جذب اساتید و خبرگان هنر سینما
- 81 3-5-2)4) انتشار نشریات سینمایی
- 81 3-5-2)5) برگزاری سمینارها و گردهمایی هایی در زمینه سینما
- 81 3-5-2)6) برپایی جشنواره های سینمایی مخصوص و افراد
- 81 3-5-2) آماتور در سطح کشور و هماهنگی این جشنواره ها در سطح بین المللی
- 82 3-5)3) اهداف جانبی
- 83 3-6) برنامه فیزیکی طرح
- 83 3-6-1) حوزه بندی پروژه
- 83 3-6-1-1) حوزه اداری
- 83 3-6-1-2) حوزه آموزشی و مطالعاتی

84	3-1-6-3 حوزه نمایشی و مراسم
84	4-1-6-3 حوزه خدمات
85	2-6-3 حوزه بندی خانه سینمای جوان
86	3-6-3 جداول ریزفضاها

فصل چهارم

94	1-4 مقدمه
95	2-4 موقعیت جغرافیایی
96	3-4 دما
96	4-4 رطوبت نسبی
97	5-4 بارندگی
97	6-4 تابش خورشید
98	7-4 باد
100	8-4 جهت استقرار ساختمان
101	9-4 نتایج

فصل پنجم

104	1-5 مقدمه
105	2-5 بررسی روند 200 سال توسعه و گسترش شهر تهران
107	3-5 سیمای طبیعی و جغرافیایی بستر تهران
107	1-3-5 عوارض طبیعی شهر تهران
108	2-3-5 زمین شناسی و مقاومت خاک

109	3-3-5 لرزه شناسی
110	4-5 چگونگی موقعیت پارک لاله
111	5-5 مکانیابی خانه سینمای جوان
111	1-5-5 توانهای طبیعی
112	2-5-5 توانهای شهری
112	3-5-5 توانهای چشم انداز
113	4-5-5 توانهای دسترسی و حرکتی
113	6-5 معرفی سایت
116	1-6-5 ویژگیهای ارتباطی و ترافیکی در خیابان کارگر
117	2-6-5 ویژگیهای فضایی و منظر در خیابان کارگر
117	3-6-5 موقعیت، دسترسی و راههای مجاور اراضی طرح
118	4-6-5 معرفی کاربریهای همجوار
122	7-5 نتایج

فصل ششم

124	1-6 مقدمه
125	2-6 مبانی نظری
126	3-6 مراحل شکل گیری کانسپت
127	4-6 معرفی طرح نهایی
132	6-6 نقشه ها
138	5-6 منابع و مآخذ

فهرست عکس ها

فصل اول

- 17 تصویر (1-1) فیلم برادران لومیر
- 18 تصویر (2-1) فیلم قاعده بازی (ژان رنوار)
- 19 تصویر (3-1) صحنه ای از فیلمهای ازو
- 21 تصویر (4-1) فیلم بانوی در دریاچه (رابرت موننگمری)
- 23 تصویر (5-1) نورپردازی در فیلم
- 25 تصویر (6-1) تدوین در فیلم
- 25 تصویر (7-1) تدوین در فیلم

فصل دوم

- 40 تصویر (1-2) کیفیتهای فضا
- 41 تصویر (2-2) نمای معکوس
- 42 تصویر (3-2) فیلم مصائب ژاندارک ساخته کارل تئودور درایر
- 52 تصویر (4-2) فیلم این گروه خشن ساخته سام پکین
- 58 تصویر (5-2) زبان و کشف واقعیت

فصل سوم

- 76 تصویر (1-3) استودیو ضبط صدا

76	تصویر (2-3) استودیو ضبط صدا
76	تصویر (3-3) باکس مونتاز
75	تصویر (3-3) باکس مونتاز

فصل چهارم

95	تصویر (1-4) موقعیت پارک لاله نسبت به ایستگاه های هواشناسی
97	تصویر (2-4) موقعیت تابش خورشید در عرض 35 جغرافیایی
100	تصویر (3-4) جهت استقرار ساختمان

فصل پنجم

108	تصویر (1-5) نقشه پهنه بندی زلزله در شهر تهران
110	تصویر (2-5) چگونگی موقعیت پارک لاله
113	تصویر (3-5) توا نهایی دسترسی و حرکتی
113	تصویر (4-5) سایت
114	تصویر (5-5) ارتباط مستقیم خیابان با سایت
114	تصویر (6-5) دسترسی از طریق پارک
114	تصویر (7-5) دسترسی مستقیم با خیابان کارگر
115	تصویر (8-5) انوار سبز جبهه غربی سایت
115	تصویر (9-5) برش فرضی از گذر بین پارک و سایت
115	تصویر (10-5) برش عرضی از خیابان کارگر

- 116 تصویر (5-11) ویژگی ارتباطی و ترافیکی خیابان کارگر
- 117 تصویر (5-12) ویژگی فضایی و منظر خیابان کارگر
- 118 تصویر (7-13) موقعیت ، دسترسی و راههای مجاور
- 119 تصویر (5-14) کاربریهای همجوار

فصل ششم

- 126 تصویر (6-1) دیاگرام طرح
- 126 تصویر (6-2) محور های مهم سایت
- 126 تصویر (6-3) ارتباط سایت با اطراف
- 127 تصویر (6-4) کانسپت شماره یک
- 127 تصویر (6-5) کانسپت شماره دو
- 127 تصویر (6-6) کانسپت شماره سه
- 129 تصویر (6-7) روند شکل گیری کانسپت سوم
- 131 تصویر (6-8) مرحله نهایی طرح

فهرست جداول

فصل دوم

- 45 جدول (1-2) فضا
49 جدول (2-2) زمان
61 جدول (3-2) حرکت

فصل سوم

- 85 جدول (1-3) حوزه بندی خانه سینمای جوان
86 جدول (2-3) ریزفضاهای حوزه مدیریت و اطلاع رسانی
88 جدول (3-3) ریزفضاهای حوزه حوزه نمایش و مراسم
89 جدول (4-3) ریزفضاهای حوزه آموزشی و مطالعاتی
91 جدول (5-3) ریزفضاهای حوزه خدماتی

فصل چهارم

- 98 جدول (1-4) میزان ورزش باد تهران در فصول مختلف
99 جدول (2-4) جهت ورزش باد در جهات
99 جدول (3-4) جهت باد تهران در فصول مختلف

فصل پنجم

- 106 جدول (1-5) آمار جمعیتی و مساحتی تهران در گذر زمان

فصل اول

1-1) هنر سینما چیست؟¹

هزاره جدید که جوامع به سوی جهانی شدن (Globalization) رهنمون می‌شوند، دیگر هیچ فرهنگی (Culture) نمی‌تواند در انزوای کامل از سایر فرهنگ‌ها به سر برد. در جهان رو به یکپارچگی، فرهنگ‌ها با یکدیگر تعامل داشته و از یکدیگر متأثر می‌شوند. همچنان که توپ‌های بیلیارد از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند. در هزاره سوم دیگر تدابیر تعصبی و به دور از منطلق افکار عمومی جهان، شایسته نیست. زیرا که این‌گونه تعصبات، موجب ایجاد دسته‌بندی‌های اجتماعی، با ساختارهای فکری خاص شده که به تدریج موجب ایجاد تنش، تضاد و معاندت در روابط قی‌مابین می‌شود. (همانند حکومت طالبان در افغانستان یا حکومت صرب‌ها در یوگسلاوی). هر چند که دین‌ها و زبان‌های گوناگون موجب تنوع فرهنگ‌ها گشته است ولیکن فرهنگ‌ها به دور از جنگ و حذف یکدیگر، با اتخاذ روش‌های مناسب جهت استفاده صحیح و کارآمد از قابلیت‌ها و استعداد‌های بالقوه و بالفعل یکدیگر، می‌توانند در کنار هم به حیات خویش ادامه دهند، که خود این روابط موجب ایجاد ارتباطات گسترده فرهنگی در سطح بین‌المللی می‌گردد.

در اینجا ذکر این نکته ضروری است که در ارتباط میان فرهنگ‌ها، هیچ گاه عقاید ملی، مذهبی، زبان و آرمان‌های اجتماعی آنها تحت تهدیدات انقراض فرهنگ جهانی قرار نمی‌گیرد و فرهنگ‌های گوناگون با ارج نهادن بر باورهای دینی و پیشینه‌های تاریخی و ملی سایر جوامع، در کنار هم و متأثر از یکدیگر قرار می‌گیرند. جهت دستیابی به این تعامل مثبت فرهنگی، باید از اقراء صاحب‌نظر در عرصه فرهنگ و هنر بهره گرفت، زیرا عالمان فرهنگی و هنرمندان، مصالح

¹ - برگرفته از - محمودی - حسن مقاله سینما زبان مشترک قرن بیستم - چاپ نشده ص 1

جامعه بشری را در نظر می‌گیرند و این نقطه مقابل عملکرد سیاستمداران است و در نتیجه این هم‌اندیشی نظری و عملی، در سطح بین‌المللی، شاهد ارتقاء دانش کلی جهان در تمامی زمینه‌ها خواهیم بود. در میان هنرها و وسایل ارتباط فرهنگی، سینما از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و تاثیر مخاطبین از سینما و فرهنگ‌ها از یکدیگر نشان‌دهنده جایگاه مهم سینما در روابط بین‌المللی است.

2-1) شناخت سینما^۲

سینما، این جادوی تصویر زنده‌ای که در تالار تاریک روی پرده پدیدار می‌شود، نزدیک به یک قرن است که در سراسر جهان مردم علاقه‌مند را به سوی خود می‌کشاند. در طی این مدت ساختن فیلم با دستگاه نوظهور در سال 1895 رفته رفته به هنر قرن بیستم تبدیل شد. در اواخر سده نوزدهم به‌طور همزمان در فرانسه، آمریکا، انگلستان و روسیه فکر به حرکت درآوردن تصاویر مطرح شد. دو عاملی که برای تحقق این فکر لازم بود، یعنی عکاسی و الکتریسیته، پیش‌تر از این بوجود آمده بود، بنابراین ظهور پدیده‌ای موسوم به «تصاویر متحرک» نیز غیرقابل تصور نبود.

در سالی که پیتر مارک راجت، فرضیه خود را درباره تصویر و رابطه آن با اشیاء متحرک منتشر کرد. پیشرفت به سوی عکسهای متحرک و برگرداندن بر روی پرده سریع شد. راجت فرضیه خود را در سال 1824 در لندن اعلام نمود و همان موقع در فرانسه شخصی به نام ژوزف فورنپس روش علمی عکسبرداری و اصول آن را مشخص کرد در سال 1888 جورج ایستمن دوربین عکاسی خود را به بازار عرضه کرد. به دنبال آن پدید آمدن فیلم در سال 1899. ادیسون توانست پس از ده سال تجربه دستگاهی به نام فونوگراف بسازد که صدا را روی استوانه‌های مومی ضبط می‌کرد و پس می‌داد تا اینکه ادیسون مشکل فنی حرکت فیلم را در دوربین حل نمود. و در همان سال با کینوتوسکوپ، فیلم کوتاهی ساخت که در آن خودش دیده می‌شد و سخن می‌گفت در سال 1894، اتاقهای شهر فرنگ در گوشه و کنار آمریکا پدید آمد و به دنبال آن در سال 1895 به‌طور همزمان در آمریکا، فرانسه و روسیه با نمایش دادن تصویرهای متحرک بر روی پرده سفید، اشتیاق زیادی در مردم پدید آمد.

²- شیخی، احمد؛ مجتمع سینمایی قطر/یه/ دانشگاه شهید چمران اهواز، 1383